

Taxa postala
póztás in num.
No. 244716/929.

Szerkesztőség
és kiadóh-
ta:
Ba
10. Telefon: 18-60. E561a.
Havonta 110, negyedévre
600, egészévre 1200 k.
Földre: Havonta 2, negy-
telévre 12, egészévre 20 k.
Hirdetések díjazás szeri-
"Uj KELET" a transilva-
nematl zsidóság egyetlen naplap-
ja. Oléink utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Ara 5 lej

Director-Editor:
szertő: Dr. Mar-
ton Ernő, Admi-
nistrátor delegat si girant responsa-
bil-Felelős igazgató: Schwartz Endre
Proprietar-Tulajdonos: Fraternitas
S. A. R. de Editura. Registrul publica-
tionilor p-riodice No. 43. Dos. 889-
1938. Tribunalul Cluj, Secția III.

Szerda, július 20.
1938.—5698. Tamuz 21.
XXI. évfolyam, 160. szám.

Szombaton temetik Mária királynét

Hathónapos udvari gyász. Csütörtökön és szombaton nem dolgoznak a hatóságok. Zeneiállom a temetés utáni napig

Az ország és a külföld megrendült részvétellel áll Mária királyné ravatala mellett

A középületek ormán gyászlobogók lengenek, a szórakozó helyek elnémultak, a sinaii kastélyba tiszterszámra zárandó korbak el az alattvalók: az ország gyászolja Mária királynét. Osztozik ebben a gyászban az országnak minden gyermeke, akármilyen nemzetiséghez is tartozik. A többségi nemzettel együtt gyászol a zsidóság is, amely Mária királynőben a pártatlan és anyai gondoskodásával minden irányban egyforma szeretettel sugárzó Felséges Asszonyt vesztette el.

Mária királyné temetése szombaton fog végbemenni olyan imponáns részvétellel, amely dokumentálni fogja az egész ország szeretetét és fájdalomát.

Mária királyné utolsó óráiról és az ország nagy gyászáról alábbi tudósításaink számolnak be:

A szomorú visszatérés Drezdából

Öfelsége Mária királyné Cernautiból vasárnap érkezett Pallid tábornok, dr. Störmer és Hortolomei egyetemi tanárok kíséretében Sinaiába. Az állomáson az anyakirálynét Öfelsége II. Károly király, Mihály trónörökös és Elisabetha királyi hercegnő fogadták. Az anya királyné a dresdai Lahman-szsanatóriumban állott kezelés alatt és onnan tért vissza az országra. Az uton rosszul lett, amiért is Cernautiban fél napi pihenőt tartott. Sinaiában a Peliscar-kastélyba szállították az anyakirálynét, kinek állapota rosszabbodott a vasárnapi éjszaka folyamán, hétfőn pedig válságossá vált. Hétfőn délelőtt 11 órakor orvosai jelentése szerint, a fellépett vérvesztés következtében Öfelsége a királyné állapota rosszabbodott. Értiverése 120 volt, légzése pedig 28, percenként. A kora délutáni órákban kiadott jelentés szerint Öfelsége Mária királyné állapotára óráról-órára rosszabbodott és a vérzés erősbödött. Az érverés kevés nyomással 140 volt, a légzés pedig 36 percenként.

Megszólal a lélekharang

Az orvosok jelentése alapján minden pillanatban várni lehetett a katasztrófát. Öfelsége Mária királyné felvette a halotti szentségeket és délután 17 óra 38 perckor megbékélve lelkében, megtért öselehez.

Amikor Öfelsége Mária királyné örökre lehunyt a szemeit, a Peliscar-kastély kamrára kintülük a fekete lobogót és megszólalt a lélekharang panaszos hangjával, tudtul adván, hogy egy nemes, nagy lélek szállt vissza a teremthöz.

A pátriárka körtávirata

Miron Cristea patriárka körtáviratot intézett az ország összes lelkesi hivatalához és a következőket közölte azokkal:

Dicsőséges királynőnk, Mária, elhunyt az Urban hétfőn, július 18-án délután 5 és 6 óra között. A temetés mindennap ebben az időben szoláltassák meg a templomok összes harangjait és engesztelő istentiszteleteket tartanak Öfelsége Mária királyné jelképvéért

Az utolsó percek

Az ország által annyira szeretett királyné utolsó perceiről még ezeket jelentik:

Mária királyné hétfőn délelőtt 11 órakor erős vérvesztésben szenvedett Ezt követőleg ereje fokozatosan hagyta el. Hat óráan át viaskodott a királyné nagy szelleme a halállal olyan önuralommal, amely csak a kiválasztott lelkeknek adatott meg. Anyai szeretettel áthatott pillantása állandóan királyi fiának könnyes szeméit kereste.

A szobát virágillat, a királyné kedvenc virágainak illata telítette meg. Fél 6 órakor a vég közeledtét megéreztek a körülállók. Megérkezett dr. Miron Cristea patriárka is, aki jelen volt a királyné utolsó perceinél. Fél hat után pár perccel ráborult a gyász Sinaiára.

A halotti ágy előtt letérdelt Öfelsége Károly király, növe: Erzsébet királyi hercegnő, leterdepelt az ország első papja és kormányelnöke. Pillanat alatt megtudta az egész ország népe a gyászhirot, mely együtt gyászol királyával.

Mondják, hogy amikor az élet lassankint kiszállt a királyné testéből, az utolsó kenet felvétele után, egy udvarhölgy állt a haladokló ágyához, kezében gyertyával.

A halál beálltá hosszú haragvadás és a román nemzeti színű lobogónak, valamint a Szász Koburg hercegek zászlajának félárbóca való leeresztésével jelezték.

Július 24: a temetés napja

A királyi udvari minisztérium a következő jelentést adta ki:

Öfelsége magas rendeletére, Mária királyné végtiszességének programja a következőképpen állapított meg: Július 19-én délelőtt 11 órakor a fenséges halott földi maradványait a Peles-kastélyban felavatolozták. A polgárok este 7 óráig vonulhatnak el a katasztrófa előtt. Csütörtökön a királyi koporsót a fővárosba hozzák, ahol a Cotroceni palotában vonulhat el a közönség július 24-ig, amikor a halottasmenet a királyi pályaudvarra megy, hogy Curtea de Arges felé vegye útját. Ott még aznap elhunytok.

Az ország gyásza

Calinescu belügyminiszter táviratilag utasította a megyei prefektusokat, hogy a megrendítő gyászhirot hozzák a lakosság tudomására a falvakban a községközé és az iskolák falain hirdetemnyeket kell kiragasztani, amelyekben a gyászhirot ismertetik A középületeket fel kell díszíteni az ország címerét viselő gyászfátyolba vont lobogókkal A temetés és az azt követő országos gyász még ezután megállapítandó napjain tilos a zene és minden látványosság

A külföld is megrendülve vette tudomásul Öfelsége Mária anyakirályné váratlan halálát és a nagy távirati iradók hosszú közleményekben méltatják dicsőségteljes élete mozzanatait.

A kormány részvétávirata

Öfelsége Mária anyakirályné elhunytának szomorú alkalmából a kormány az alábbi táviratot küldötte Öfelsége II. Károly királynak:

„Mély fájdalommal állunk a koporsó előtt, melyben Felséges királynénk fekszik és osztozunk Felséged fájdalmában.”

Nemzeti gyász és hathónapos udvari gyász

A hatóságok hivatali működése július 21-től, csütörtöktől július 23-ig, szombattal bezárólag szünetel.

A kormány pedig a nagy királyné halála miatt a temetés napjág nemzeti gyászt rendelt el.

A nagy gyászeset miatt a királyi udvarban hathónapos gyászt rendeltek el, amelyből három hónapot mély gyászban töltenek el.

Amint a szomorú hír Bucurestibe megérkezett, a királyi palotára kintültek a gyászlobogók s a lakosság között, mely annyira szerette királynéját, villámcsapásként terjedt el a lesújtó hír.

A kormány tagjai Sinaiában

Kedden délelőtt Sinaiába érkeztek a kormány összes tagjai, akik egyenesen a Foisorkastélyba mentek és részvételüket fejezték ki az uralkodó előtt. A miniszterek azután a Peliscar-kastélyban Mária királyné ravatala előtt kegyelettel adóztak az elhunyt emlékének. Miron patriárka papi segédlettel istentiszteletet pontifikált.

Bejelentették a királyné holttestét

Az elhunyt királyné holttestét tegnap este dr. Vasiliu bebalzsamozta. A koporsó körül a Regina Maria elnevezésű Rosiori ezred 12 tisztje áll díszőrséget. A halotti bizonyítványt Iamandi igazságügyminiszter készítette el. Ma délelőtt autón Sinaiába érkezett Ileana főhercegnő és Habsburg Antal főherceg.

A királyné végrendelete

Ma nyitják fel Mária királyné 1929-ben szerkesztett végrendeletét. Feltevés szerint az elhunyt királyné egyik utolsó kívánsága értelmében szívét urnába helyezze a balcsi kastélyban, a tenger partján fogják elhelyezni, azon a helyen, amelyet annyira kedvelt.

A diplomáciai kar gyásza

Mihelyt a királyné halálát hivatalosan is hírül adták, Petrescu Comnen külügyminiszter értesítette a lesújtó gyászról Andreo Casulo apostoli nunciust, a bucuresti diplomáciai kar dékánját. Cassulo nunciuss nemsokára kihaligatást kért a külügyminisztertől, aki előtt a diplomáciai kar nevében a nagy veszteség feletti mély részvételnek adott kifejezést.

Jovan Ducsis bucuresti jugoszláv követ, aki ezélett néhány nappal szabadságra utazott Bécsbe, Mária királyné halálhírének vétele után megszakította pihenőjét és visszatért Bucurestibe, ahol átveszi a követtség ügyvitelét.

A külügyminisztérium rendeletére az összes román királyi követéségek és konzulátusok újabb intézkedésig gyászba léptek. A temetés napján mindenütt istentiszteletet fognak tartani.

A gyászhirot hatása Belgrádban

Mária királyné halálának híre villámgyorsasággal terjedt el a jugoszláv fővárosban és az egész országban. Jugoszlávia lakossága, amely mély tisztelettel és hódolattal szerette Mária jugoszláv anyakirályné édesanyját, a legnagyobb fájdalommal értesült a tragikus végéről. A jugoszláv állami és társadalmi élet előkelőségei táviratilag, telefonon és a román követéségen vjáló személyes megjelenésükkel adták kifejezést mély részvételüknek.

A gyászhirot visszhangja a francia sajtóban

Párizsi jelentés szerint Mária királyné elhunytát az egész francia sajtó mélyéges szomorúsággal fogadja. A lapok fényképeket közölnek Mária királyné életéből és ismertetik életrajzát.

(Folytatása a nyolcadik oldalon.)

VILÁG TUKRE

A példás Svájc

A cseh kisebbségi státutum alkalmából a prágai lapok időszerűnek tartották megszólaltatni a svájci rendszer ismerőit. A Prager Presse Paul de Bochet tollából közli z alábbi cikket:

A 18. század végéig Svájc szuverén államok szövetsége volt, amelyhez a szövetségi jog alapján számos más terület is tartozott, azonkívül olyan területek, amiket hódítással szerzett a svájci hadsereg. 1798-ban a francia invázió után kísérlet történt az országárszek egyesítése tekintetében, ez azonban halul ütött ki. Napoleón, amikor azt látta, hogy ezzel a tervével nem megy sokra, Act de Meditation című ismert rendeletével visszszabadta a kantonok teljes autonómiáját.

Ezt az autonómiát 1815-ben az abszolút szuverenitás irányzat győzött volna. Később ez a rendszer is elégtelennek bizonyult és meg kellett erősíteni a központi hatalmat. Így alakult ki azután az 1848-as alkotmány. A régi szövetségekből önálló államok lettek, de egységes vezetés alatt. Ugyanez az alkotmány alapja az 1874-esnek is, amely ma érvényben van annak ellenére, hogy több mint 30-szor ejtették rajta különböző változásokat.

A svájci alkotmány önmagában hódja revíziójának könnyű mechanizmusa, amelynek első főelve az, hogy a népnek megvan a kezdeményezés joga. Tekintet nélkül arra, hogy totális, vagy részleges revízióról van szó, teljesen elegendő, hogy ötvenezer polgár összejön és fölvehessék a revízió kérdését. A polgárok követelhetik, hogy a törvényhozó testület foglalkozzék kívánságukkal. Hogy azonban végrehajtható is legyen a reform, ahhoz egyidejűleg szükség van a kantonok válsztoinak többségére.

A kantonok előjogai ilyen módon biztosítva vannak az alkotmányban. Azonban a kisebbségben maradt választók kénytelenek meghajolni a többség akarata előtt és ma már nincs meg a régi konföderációnak az a vétőjoga, amely sok tekintetben megakasztotta az állam ügymenetét. Ha tehát, mint ahogy ezt különböző oldalról javasolják, a szudetanémetek a csehszlovák állam kereteiben megkapnák a svájci kantonok státutumát, akkor ennek szellemében kénytelenek lennének minden feltétellel nélkül meghajolni a többség akarata előtt.

A svájci szövetségi rendszernek egyik jellegzetes vonása, amely a demokrációt közvetlenségén alapul az, hogy a hatáskörök tekintetében nincsen abszolút hatalm a konföderáció és a kantonok között. A kantonok jogait csak negatív formában lehet megállapítani. Az 1874-es alkotmány szószentí szövege szerint a kantonok mindaddig „szuverének, amíg szuverenitásukat nem korlátozza a szövetségi alkotmány”.

Az előjogok között, amelyeket megvontak a kantonoktól, találjuk természetesen a jogot, hogy hadat üzenhessenek és hogy békét köthessenek. Azonfeül nem szabad szövetségeket és szerződéseket kötnök. Nem az ő joguk továbbá a hadsereg megszervezése és kiképzése, nem gyakorolják a legfelsőbb bíraskodást, nem vezetik és nem kezelik a nagy állami vállalkozások, amint hogy nem tartozik hatáskörükbe gazdasági és szociális téren a nagy nemzeti érdekek megóvása. A szövetségi kormánynak számos munkaterületen megvan a törvényhozási joga is, éppugy, mint az a jog, hogy a törvényeknek érvényt szerezzen, esetleg a kantonok ellenkezése dacára. Végül megvan neki az a joga, hogy úrködjön a kantonok parlamentei és kormányai fölött, hogy ezek tiszteletben tartssák azokat az alapelveket, amelyek biztosítják minden polgár számára az alkotmányos szabadságjogokat.

A háboru óta a svájci szövetségi kormánynak az az igyekezete, hogy mindinkább beavatkozzék a kantonok belső életébe. Másfelől azonban az a tendencia nyilvánul meg, hogy a szövetségi tradíció megújíttassék. Ez a lokál-patriotizmus nagyon jól egyezik az általános felelősség elveivel és a nemzeti szolidaritással. Ebből a szempontból a nagyobb centrális közgazdasági szervek, amelyeknek politikai befolyása igen nagy, erős szerepet

kidolgozni...
aga sem tud...
e azt...
saryk cseh...
külligyt hív...
amok augusz...
tók a parla...
zerint, elége...
egoldást nyer...
Express arról...
er párizsi lá...
ngol nagykö...
s Bonnet-val...
gyalni. A lap...
a pár látoga...
ng elhangzani...
tben...
k tudni vélik...
hét folyamán...
lyhozás két...
h szeptember...
égi státutumot...
ék...
menet-
ér-
elet tud). A...
kőreiben egy...
z a hír, hogy...
ktház és Me-
megvesztege-
rendelték el-
oféságot...
n az a gyanu...
dással is fog...
tt a fővárosi...
ról értesítette...
hogy dr. Ret...
a gyanúsított...
a címére érke...
ret. Dr. Remé...
Nacionála át-
Weisz Vilmos...
nappal ezélett...
vel azonban a...
snak találta a...
kiadását. Re-
erről, a posta-
nondotta, hogy...
és ezétt kérte...
tisztviselő ezt...
ított fel a levél...
szinleg elfogad-
szlított meg a...
dőközben érte-
a büntügyi osz-
a megállapított...
bbában várakoz...
vezérigazgató...
elé a huszere...
jelent a szobá...
Ugyancsak ör-
eményi apóását...
vit átadták az...
ró elrendelte a...
got. Dr. Remé...
vényszéki vád...
a letartóztat...
ben, ha a tör-
bítenté a letar...
got, ugý dr. Re-
fognak felaján...
adlábrahelyezé

nyolcóráság...
éter terület...
ezik...
s madridi jelen...
c után a helyze...
Spanyolország...
területet tart...
n egyharmadát...
nek. Az 50 tar...
akosság száma...
nyolcóráság lakó-

Lapkiadó R. T...
on L. Pop 18...
3-60.

EMAT

A cluji állampolgársági revízió nyersmérlege

A jelentkezők negyven százalékának törlesztését rendelte el a bíróság. Milyen indokolással utasították el az állampolgársági kéréseket

londoni

ötte álló har-
fog fellép-
tudni kivív-
tum kétségte-
ztosította ak-
annak konk-
3-án fogják

kudarca

körül a zsidó
égeses platfor
em került szé
aúl az a kér
probléma meg-
yeni bevándor-
történjék
ésre van szük-
en. Egyes kor-
n bevándorlás

Argentina is,
otta fel, hogy
hazájának ha-
tékben az ar-
tjék. Különbö-
propagálták a
yis a zárt te-
esztina-ellenes
an, hogy konk
meg. A ple-
szóhoz ezek a
megbevándorlá-
Ezzel minden-
ha nem is be-
De éppen ez
rvü rosszalást
elvárták vol-
tás lehetőség

delegátusok,
t volt csupán
tényleges mun
(J. S.)

dox hitközség
Draxea ortodox
benést és egy-
az a hír, hogy
tközség elnöke
n István levé-
ségével lemond-
fogaltságával
elnök távozása
sz Transzilván-
ében feltűnt
ox hitközség a
ó hitközségek
ak mint a hit-
z ortodox köz-
kézleti férfi,
ésben áll. Hír-
kebelében egy
magyarozták.

ak véleménye
közösg iránvi-
ezett újítás
rására. Való-
ége igyekezni
ására birni a
er koronázza,
gy teljes, sza-
y elnöknek és
számára, amely
valósítását.

ralás és
idülőknek
ramuresi

UI
ő

köszvény,
tegségek,
homok-
tránduló-
zenekar.
ha. Vas-
si lehe-
tra küld
Costiul

Cluj, július 19. Az állampolgárságok felülvizsgálásáról intézkedő rendelettel törvény megfogalmazásában már eleve nyilvánvalóvá tette, hogy a revíziós eljárás komoly megpróbáltatás elé fogja állítani az egész romániai zsidóságot és nem csak azt a számszerűen fel nem becslhető hányadot, amely a hivatalos befogás értelmében „beszivárgott” elemnek lett volna tekinthető. Ma már az egész ország területén befejezéshez közeledik a revíziós eljárás. Az eddig ismert eredményekből olyan súlyos helyzet körvonalai bontakoznak ki, amely méreteiben kétségkívül megelőzheti a pesszimiztikus várakozásokat.

Váltakozó arányszám

A revíziós eljárás végeredménye természetesen csak hónapok múltán lesz ismeretes. Addig változhatnak még a ma kialakult helyzet, miután végső fokon döntés történik a kontesztáció és ügyészégi felfolyamodások sorsáról. Ez a változás azonban az eddigi tapasztalatokat figyelembe véve, ugyancsak nem jogosít fel valamelyes optimizmusra. Az eljárás tekintetében egyébként más elveket követnek Transzilvániában és mást az ország többi részeiben. Amíg ugyanis a Regátban, Bucovinában, Basarabiában a revízió a legteljesebb nyilvánosság mellett folyt és az eredményeket hírlapilag ismertették, addig Transzilvániában egyetlen bíróság sem adott ki hivatalos közlést az eljárás eredményéről.

Az állampolgársági lajstromból töröltek arányszámát országként, sőt bíróságról bíróságra változik. Amíg a régi királyság egyes helységeiben a jelentkezők 20-25 százalékának törlesztését rendelték el, addig Bucovina egyes helységeiben 70-80 százalékra volt a törlési arány, de akadnak helységek, úgy Bucovinában, mint Transzilvániában, ahol valamennyi jelentkező törlesztését elrendelte a bíróság.

Akik töröltek is, nem is

Hivatalos statisztikai adatok hiányában csak megközelítő képet tudunk nyújtani a cluji állampolgársági revízió menetéről. Clujon mintegy 3165 egyén és családtag állampolgársága került felülvizsgálatra. Ebből 5-600-ra tehető azoknak a száma, akik semmilyen igazoló okiratot nem nyújtottak be, részben, mert képtelenek voltak az okiratok beszerzéséhez szükséges pénzüsszeget előteremteni, részben pedig, mert az állampolgári lajstrom összeállítására óta eitel tizennégy esztendő folyamán elhaláloztak, kivándoroltak, etc.

Egy ismert és köztiszteletben álló cluji ügyvéddel az történt, hogy két helyen is szerepelt az állampolgársági lajstromban. Egyszer saját jelentkezése alapján, egyszer pedig az ügyvédi kamara átirata értelmében iktatta volt a város polgárai sorába. Az illető szabályszerűen benyújtotta igazoló irásait, amelyeket a bíróság rendesen levőnek talált és állampolgárságát helyben hagyta, ugyanakkor azonban egy másik szám alatt — ahol az ügyvédi kamara átirata alapján szerepelt — elrendelte az illető törlesztését. Az a jellemző helyzet állott elő, hogy mialatt egyrészt állampolgári jogaiiban megerősítették, másrészt leértékeltek az ügyvédi kamarát és az illetékes hatóságokat arról, hogy az illető ügyvédet törölték az állampolgári lajstromból. Az eset nem egyedülálló és szaggasztó módon világítja meg a revíziós eljárás zsákutcáinak mérhetetlen skáláját.

A cluji eredmény

A cluji törvényszék mellett két vidéki és öt városi járásbíró dolgozott az állampolgárságok revízióján. Az ismertté vált adatok szerint a fenti 5-6 száz személyrel együtt, 1445 esetben rendelték el a törlesztést, míg 1716 kérvényt kedvezően intéztek el. A kontesztáció során néhány esetben a bíróság megváltoztatta döntését, másrészt az ügyészégi

sorozatban jelentett be felfolyamodást a helyben hagyott állampolgárságok ellen. Az elmúlt héten tizenegy huedini zsidó állampolgársága ellen beadott ügyészeti felfolyamodás fölött döntött a cluji törvényszék második tanácsa és tíz esetben a felfolyamodást elfogadva, végső fokon elrendelte az illetőknek a lajstromból való törlesztését. Valamennyien ebben az országban születtek, megszakítás nélkül itt éltek, sőt többen közülük elődeik ittlakását is bizonyítani tudták.

Az ítélet indokolásában arra hivatkozott a törvényszék, hogy a töröltek illetőségi bizonyítványa szabálytalanul van kiállítva, miután nem történik bevonás az egykori magyar községi törvény azon paragrafusára, amelyeknek alapján az illetőséget elnyerték. Az történt ugyanis, hogy a revíziós rendelet törvény végrehajtási utasítása előírta az illető paragrafusokra való hivatkozás kötelezettségét. Egyes helységeken azonban a primárok nem győzték kívánni a végrehajtási utasítás megjelenését és a rendelet törvény alapján szolgáltatták ki az il-

letőségi bizonyítványokat, amely epügy megkövetelte az illetőség igazolásánál a törvényes feltételeket, de nem ragaszkodott ahhoz, hogy ezekre a paragrafusokra a bizonyítványban hivatkozás történjen.

Néhány indoklás

Ezen a formahibán, amely végső fokon nem a revízióra jelentkezőket, hanem a bizonyítványt kiállító hatóságot terheli, tíz egzisztencia tört derékba, tíz család jövője lett fölöttébb vitássá.

Hadd álljon itt az alábbiakban az indoklása néhány, a járásbírák által hozott törlési végzéseuk:

1. F. N. az illetőségi bizonyítványát másolatban és nem eredeti példányban nyújtotta be.

2. I. L.-né nem igazolta, hogy elhunyt férjének törvényes felesége-e és hogy elhunyt férje születési helyén tett e nem optálási nyilatkozatot.

3. M. I. nem igazolta, hogy apja nem optált-e más állampolgárságra.

4. W. J. és testvérei nem igazolták, hogy szülei hol laktak 1918 és 1921 között.

Papana kapitány utrakel Newyork—Bucuresti légi útjára

Newyork, július 20. Papana Alexandru kapitány, a román királyi légi haderők 31 éves tisztje tegnap bejelentette, hogy ma reggel Floyd Bennett Fieldről utra kel New-Oriensba és Miami, hogy kipróbálja gépét, amivel leszállás nélkül Bucuresstibe akar repülni. Papana kapitány tegnap délután érkezett meg Floyd Bennett Field-re Barkley-Grow gyártmányú kétmotoros géppel, aminek költségeit gyűjtés útján szedték össze Romániában. Az ezüst színű monoplánt két egyenként 450 lóerős WAXP Jr. motor van

beleszerelve. A gép maximális teljesítőképessége 215 mérföld óránként, 5750 liter benzint vehet fel, ami normális körülmények között 28 óráig tarthat. A gép oldalán „Eljen a király!” feliratot viseli. Rádió leadó és felvevő készülékkel, a legmodernebb műszerekkel van felszerelve. Papana kapitány leszállás nélkül szeretné az utat megtenni, de ha üzemenyag készlete kifogyva, Párizsban vagy Berlinben leszáll. A repülőtérén Ed. Lund, Howard Hughes egyik kísérője fogadta.

Aranyer ellen Goedecke féle Anusol!

A freiburgi püspök megrázó beszámolója a német katolikus egyház helyzetéről

Huszonegy római katolikus lelkész tiltakozott el nyomatlanul

Róma, július 20. A Vatikán hivatalos lapja, az „Osservatore Romano” Vallási helyzet Németországban cím alatt hosszabb cikket közöl Konrad Groeber freiburgi püspök hivatalosan összeállított adatai alapján. A cikk súlyos adatokkal alátámasztva ismerte-

ti a jelenlegi németországi helyzetet az öt-éves nemzeti szocialista uralom után. Megjegyzik a lap, hogy a szomorú kép, amit a freiburgi püspök saját egyházmegyéjére nézve közöl, általában egész Németország helyzetére vonatkozik.

A püspök dokumentumai hét fejezetre oszlanak, melyek közül az első fejezet a vallásellenes propagandával foglalkozik. Megállapítja itt a cikk írója, hogy Rosenberg Alfréd beszései, a maguk keresztényellenes tendenciájukban, népgyűléseken, előadásokon és a napisajtóban állandóan és veszedelmesen terjednek. Rendkívül izgatja ezenkívül a közvéleményt az a sok erkölcsi botránypör, amely Németországban már „általános apostáziát” hívott elő s különösen a tanítók közhivatalnokok és a nemzeti szocialistapárt tisztviselőinek erkölcsi lecsúszását teszi nyilvánvalóvá.

A freiburgi püspökség területén egyedül a mult évben 3317 ember tért ki a katolikus egyházból.

A második fejezetben foglalkozik a cikk Rosenberg „A huszadik század mithosza” című művének alapelveivel, amelyek nem egyebek, mint nyílt hadüzenet a kereszt ellen. Számos esetet sorol fel a freiburgi püspök, hogy egyházmegyéje területén eltávolították a keresztet, azokat összetörték vagy elégették. A harmadik fejezetben a vallás szabad gyakorlata ellen hozott intézkedéseket sorolja fel a püspök. Templomok bezárásáról,

5. X. Y. születési bizonyítványában Micsa Elia, állampolgársági bizonyítványában pedig Miklós név alatt szerepelt és nem igazolta a két név viselőinek azonoságát.

6. K. I. másolatban mutatta be illetőségi bizonyítványát, miután az eredeti édesapja ugyanazon bírónál lévő iratcsomójához volt csatolva.

A revíziós eljárás, mint a fentebbi indokolásokból kitűnik — meglehetősen hosszú utat tett meg attól az elgondolástól, hogy csak azoknak az állampolgárságára vonatkozik, akik a háboru után szivarogtak be és csalárral uton jutottak állampolgári jogaikhoz. A törlések hosszú sora mindenesetre fájdalmas és szővevényes problémák egész sorát nyitja meg nemcsak a közvetlenül érintett zsidóság, hanem az államhatalom számára is.

Erről majd egy legközelebbi cikkünkben fogunk írni.

tisztviselőknél és gyermekeknél ismételtetektől való eltávolításáról és ehhez hasonló esetekről számol be. Annak ellenére, hogy Németország és a Szentek között létrejött 1934-es konkordátum ma is érvényben van, a nemzeti szocialista Németország minden skrupulus nélkül oszlatta föl a harmincezer tagot számláló freiburgi egyházmegye területén működő Katolikus Nepszövetséget, melynek vagyonát kisajátították. A katolikusoknak tilos még sportszövetségeket is alapítani és üldözik a katolikusok segélygyűléseit is. Az önkéntes segélyalkó letiltása révén évi háromszáz ezer márkára károsodás érte a katolikus szervezeteket. Letiltották ezenkívül az állami segélyeket és a községi hozzájárulásokat is az egyház részére. Badar területén az államszegélyek elvonása egymagában több, mint egy millió márkával károsította meg az egyházat.

Megjegyzik az Osservatore Romano, hogy bár ez intézkedések indokolásaként minden esetben politikai szempontokat tolnak előtérbe, — a valóság mégis az, hogy az intézkedések meghozatalában a nemzeti szocialisták kimondottan egyházellenes érzelmek vezettek. A továbbiakban feltárja a püspök, hogy a templomi prédikációk útjába mennyi akadályt gördítenek. Például csaknem minden istentiszteletbe politikumot kevernek, akár van a prédikációkban tényleg politikum, akár nincs. Precíz eseteket sorol fel még Konrad Groeber, amikor papokat a freiburgi egyházmegye területén prédikációk közben tartóztattak le a templomokban. Az már szóra sem érdemes, hogy hány pápai enciklikát koboztak el az egyházmegyében. Az utóbbi időben ellenben huszonegy római katolikus lelkész tűnt el nyomtalanul az egyházmegye területéről és 32 hitoktatótól vonták meg az oktatás jogait teljesen lehetetlenné teszi a nemzeti szocializmus a Biblia tanítását az összes iskolákban.

A püspök iratának utolsó fejezete végül azzal foglalkozik, hogy egyházmegyéje területén minden római katolikus egyesület vagy jótékony célú mozgalom teljesen lehetetlenné vált működésében.

Izzadók! Lehat, lefrissíti testét a valódi Diamával!

Tilos az alkalmazottat gyantsítani. Bucarestből jelentik: Érdekes felmondási ügyet tárgyalt a bucuresti ítélőtábla. Nicolae Dumitrescu cégjegyzőt a Credit Minier bányavállalat súlyos vádra hivatkozva, felmondás nélkül elbocsátotta állásából. Dumitrescu a munkabíróhoz fordult és kértmillió lej kártérítést kért felmondás és erkölcsi kártérítés címén a vállalatától. A Credit Minier nem tudta kellően igazolni a vádat és a munkabíró, a kereset értelmében elmarasztalta. A Credit Minier a törvényszékhez fellebbezett, hol az első bírósági ítélet megváltoztatásával csupán a felmondási időre járó összeget állapították meg felperes javára. Az ítélőtábla nem fogadta el a törvényszék indoklását és megállapította, hogy a munkatörvény 79. szakasza alapján erkölcsi kártérítés is fizetendő akkor, ha súlyos vád közléseivel történt a felmondás és a vád tárgyává tett cselekményt nem sikerült bizonyítani.

A spanyol nemzetiek felkelésének harmadik évfordulója

Mussolini és Hitler üdvözlő távirata Franconak, Moszkva korainak tartja a nemzetiek győzelmi ünneplését

Ujból angol hajót bombáztak a spanyol nemzetiek

Róma, július 19. A spanyol nemzeti forradalom évfordulója alkalmából Mussolini és Hitler üdvözlő táviratot intéztek Franco tábornokhoz. Mussolini távirata így hangzik:

„Üdvözlöm a nemzeti mozgalom megindulásának harmadik évfordulója alkalmából. Olaszország büszke, hogy fegyverrel és vérrel is elősegítette ezt a küzdelmet. Mussolini.”

Hitler is hasonló szellemű hosszú táviratot küldött Burgosba. Franco tábornok meleg hangú választáviratokban köszönte meg a Duce és a Führer üdvözléseit.

Moszkvából jelentik: Az „Izvesztia” című lap nagy cikket közöl a spanyol nemzeti felkelés harmadik évfordulója kapcsán. A lap többek között a következőket írja:

1 Diana lemesés leírású testét!

— Franco tábornok és európai szövetségesei ünneplik egymást abból az alkalomból, hogy a törvényes spanyol kormány ellen felkelést rendeztek meg annakidején. Ez az ünneplés azonban korai még, mert a köztársasági kormány hősiessé állja a rohamot és ebben maga mellett találja a szovjetet is, egész hatalmával és befolyásával, mint ahogy Moszkva sohasem szűnt meg a gyengébbek és a veszendő demokrácia mellé állani.

A Pravdában Dimitrov ir feltűnésteltő cikket, aki ugyancsak korainak tartja a spanyol nemzetiek győzelmi ünneplését. Dimitrov hangsúlyozza, hogy a szovjet éber szemmel figyeli az eseményeket és veszély esetén nem fog habozni Csehszlovákiának is segítséget nyújtani.

A nemzeti felkelés évfordulója alkalmából a burgosi kormány kimutatást közöl a köztársaságiaktól hódított zsákmányokról. Többek között kimutatja, hogy a nemzeti csapatok 55.348 négyzetkilométernyi területet hódítottak meg, egymillió 700 ezer főnyi lakossággal.

Salamancából jelentik a nemzetiek, hogy a területi fronton és Castellonban folytatták előnyomulásukat és mindenütt áttörték a köztársaságiak frontját.

A Reuter jelenti Valenciából, hogy ma reggel egy angol hajót bombáztak a nemzeti repülők. A hajó tüzet fogott és nyolc angol matróz meghalt.

Hol kell magánosoknak a devizát kérni.

Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Bank igazgatósága hirdetményt bocsátott ki, amelyben a közönség tudomására hozza, hogy magánosoknak turisztikai, külföldi gyógykezelési, tanulmányozási, segélyezési és fenntartási célokra igényelt devizakérései, valamint a külföldi állampolgárok devizakérései is közvetlenül és kizárólag a behozatal és devizakereskedelmet szabályozó bizottsághoz nyújtandók be (Bucuresti, str. Lipsceani 16. 6. számú pénztárbalok) minden munkanapon reggel fél 9 és 10 óra között. A bizottság választását másnap délelőtt fél 11 és 12 óra között közlik ugyanazon a helyen a kérelmezővel. Ez az eljárás a fővárosi lakosokra és a Bucurestiben élő külföldi állampolgárokra vonatkozik. A vidéken lakók devizakiutalás iránti kérésüket az u. illetékes Nemzeti Bank fiókjaihoz nyújtják be. A Banca Nationala fiókjai és ügynökségei a kérést a központhoz terjesztik fel érdemi elintézés végett.

„CSALÁDI ÉRTESSÍTŐ”

néven új rovatot nyitunk az UJ KELETBEN

A zsidó sors alakulása egyre inkább viszszeveteti a zsidó népet a családi és baráti élet bensőséges kiélési formái felé. A külső világ mostohaságaival szemben egyre közelebb kell húzódnunk egymáshoz és társas kapcsolatainkat is szorosabbá kell vonnunk. A zsidó életnek ez az új formája beíró szükségletté teszi mindnyájunk számára, hogy közöljük barátaikkal és jóismerőseinkkel a családunkban előforduló örömteljes eseményeket.

A külföldi és palesztinai zsidó lapok már régóta bevezették az ugynevezett „Családi Értesítő” rovatot, amelynek révén a lap olvasói az újság hasábjain közölnek minden fontosabb családi eseményt.

Az Uj Kelet, mint a transzilvániai zsidóság par excellence családi lapja, számos olvasó kívánsága alapján elhatározta, hogy ugyancsak bevezeti a „Családi Értesítő” rovatot és ez lehetővé teszi olvasói számára is, hogy minimális díjszabás mellett közölhessék összes családi eseményeiket az Uj Kelet hasábjain.

A „Családi Értesítő” rovat minden héten, a pénteken készülő szombati dátummal ellátott lapszámban fog megjelenni, de sürgősebb családi közlemények más napokon is közölhetők.

Az egyes családi közlemények a következő formákban fognak megjelenni az Uj Keletben:

1.
B. Ella (Cluj) és K. Mózes (Turda) jegyesek.
(Minden külön értesítés helyett.)

2.
F. Ilonka és Dr. G. Sándor (Timsoara) folyó évi aug. 15-én tartják esküvőjüket, amelyre összes barátaikat és ismerőseiket ezután hívják meg.

3.
H. Ferenc és neje (Oradea) örömmel értesítik barátaikat és ismerőseiket RUBEN fiuk születéséről.
(1938. júl. 16.)

4.
V. Hermann és neje (Satu-Mare) ezúton hívják meg barátaikat és ismerőseiket Jenő fiuknak 1938. aug. 20-án tartandó Barmitzva ünnepéjére.

5.
Id. L. Géza és neje szüli. H. Sarolta (Arad) folyó évi aug. 4-én ünneplik aranylakodalmukat.

E közlemények díjszabását kiadóhivatalunk rendkívül alacsonyan állapította meg, hogy mindenki számára lehetővé tegye azok igénybe vételét. Eljegyzési és házassági közlemények díja 100 Lei, egyéb családi értesítések díja 70 Lei. Ezek az árak a fenti nagyságú közleményekre vonatkoznak. Kívánságra nagyobb formában is közöljük, amely esetben a közlési díj arányosan emelkedik.

Az e rovatba szánt közlemények feladhatók összes vidéki fiókjainknál, megbízottainknál és utazóinknál, vagy közvetlenül kiadóhivatalunknál.

Reméljük, hogy olvasóink ezt a rovatot minél nagyobb mértékben fogják igénybe venni.

KÜZGAZDASÁG

Kompenzációs ítéletet hozott az iliovi törvényszék a román kereskedő és a németországi cég milliós kártérítési perében

Bucuresti, július 19. Érdekes kártérítési perben hozott általános feltűnésteltő ítéletet az iliovi törvényszék kereskedelmi tanácsa. A pert a bucaresti D. H. Grünberg háztartási cikkek árusító cég indította meg egy németországi kereskedelmi részvénytársaság ellen. A felperes román cég keresetében egymillió lej kártérítés megfizetésére kérte kötelezni a Fr. Burberg et Co. Mettmann in Rheinlandban székelő részvénytársaságot, mert megszegte a román kereskedelmi céggel kötött azt a szerződést, amelynek értelmében a németországi részvénytársaság alapkából kiküldött háztartási cikkeit kizárólag a bucaresti Grünberg cégnek van joga árusítani Romániában.

A keresetre a német cég viszontkérésre válaszolt és másfélmillió lej kártérítést igényelt a Grünberg kereskedőtől, aki — alperes állítása szerint — Romániában nemcsak a Burberg cég alapkából kiküldött háztartási cikkeit, hanem más szakmai cégek hasonló gyártmányait is. A szerződés értelmében a Grünberg cégnek csak a Burberg-féle háztartási cikkek lettek volna joga és kötelessége árusítani és szerződésesége annál súlyosabb, mert a romániai kereskedő egyben a német cég képviselője

is volt és eladásai után Millon jutalékot kapott a németországi kereskedelmi vállalatától.

Az iliovi törvényszék kereskedelmi tanácsa hosszas tárgyalás után kompenzációs alapon hozta meg ítéletét az érdekes és bonyolult perben. Kötelezte a perben álló feleket, hogy a szerződés megszegéséért kölcsönösen egy-egymillió lej fizetésnek egymásnak. Egyenlő mértékben marasztalta el a törvényszék a szembeálló feleket a felmerült perkiöltségek megfizetésében is.

A jogerős ítélet után a romániai Grünberg cég és a németországi vállalat azzal a tanulságos tapasztalattal lett gazdagabb, hogy a legzsírosabb pernél is jobb a legsoványabb, békés kiegyezés. A maga vélt igazának keresése csak felesleges költséget okozott a pereskedő feleknek.

Rekordbortermés lesz Romániában. Bucurestiből jelentik: Hivatalos szakértők megállapítása szerint Románia idei bortermése mennyiségileg rendkívül gazdag lesz. Olyan szőlőtőkék is vannak, amelyek 60 szőlőfürt van, ami rekordot jelent. Mennyiségileg tehát Románia idei bortermése nagymértékű lesz, minőségileg viszont gyengébb, mert az új bor maligand-erőssége alig 10—11 fok lesz.

Lényegesen megkönnyítik Németországba a romániai élősertés, sertésbőr, zsiradék, szalonna és buza, Magyarországra pedig a fa kivitelét

Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium — mint megirtuk — az árucserforgalom megkönnyítése érdekében sorozatos és az akadályok enyhítő intézkedést léptetett életbe. A behozatal megkönnyítését célzó miniszteri intézkedést léptetett életbe. A behozatal megkönnyítését célzó miniszteri intézkedéseket lapunk egyik legutóbbi számában már részletesen ismertettük is. Mititi Constantinescu miniszter most a kivitel előmozdítása érdekében rendelt el július 15-

től kezdve jelentős kedvezményeket. A rendelet értelmében a romániai élősertés —, sertésbőr —, zsír —, szalonna —, buza — exportszállítmányok, valamint Romániából Magyarországra irányuló export szállítmányait nem vizsgálja felül a vámhivatalok mellett működő árellenőrző bizottság. A határvámhivatalok csak az export mennyiségét, súlyát ellenőrzik, míg az értéket a Nemzeti Bank illetékes fiókjai, amelyek egyben a kiviteli engedélyre vonatkozó láttamozást is megadja-

Uj tarifa lép életbe a román-német és román-magyar teheráru-forgalomban

Bucuresti, július 19. A C. G. vezérigazgatósága a maga részéről is jelezte az új díjszabást, amelyet a Pomanban megtartott nemzetközi vasúti konferencia állapított meg a Románia és Németország, valamint a Románia és Magyarország között lebonyolítandó teheráru-forgalomban. A nemzetközi értekezlet legfontosabb határozata az, hogy megszünteti a jövőben a két ország között érvényben levő tarifák jelenlegi valutáját és helyettesíti a német márkát, illetve a svájci frankot.

Az új tarifa szerinti viteldíj tehát jövőben a román-német teheráru-forgalomban német márkával és pfeninggel, a román-magyar teheráru-forgalomban pedig svájci frankkal vagy centimessel lesz fizetendő. Az új valutával fizetendő tarifák valószínűleg a folyó év végén lépnek csak életbe.

Több mint egymillióárd lejfel emelkedtek az állami bevételek. Bucurestiből jelentik: Az állam bevételei a költségvetési év első negyedében 6.925.000.000 lejre tettek ki, az előző év megfelelő időszakának 5 milliárd 700 millió lej bevételeivel szemben. A készpénzbevétel ebből 6 milliárd 325 millió volt.

Nem születel Románia élősertés-kivitele Palesztinába. Bucurestiből jelentik: A palesztinai eseményekkel kapcsolatban egyes lapokban olyan hírek jelentek meg, amelyek szerint Románia kivitele Palesztina felé teljesen szünetelt. Főleg az élőállatok exportja vált lehetetlenné. Az elterjedt és téves hírek legelőkelőbb cáfolata az, hogy a constantinai határból épen tegnap indult el a Har Zion nevű palesztinai kereskedelmi hajó, amely nem kevesebb, mint 5400 darab romániai élőszárnyast szállítottak ki Palesztinába.

Eljegyzésem története

Jeta: Mária comán királyné

Alábbi szemelvényt Mária királynénak „Álom az élet” című könyvéből vettük. Ez a könyv, amelyben élete regényét írta meg a nagy román királyné, egyik legszebb irodalmi alkotása a most elhunyt költői lelkű Felséges Asszonynak.

Papa nem volt jelen az eljegyzésen. Hogyan fog vajjon papa viselkedni? Lelkiismeretem nem hagyott nyugton, mert határozottan éreztem, hogy más remélt számomra. És a királynő nagymama, akinek hozzájárulása nélkül egyetlen unoka sem házasodott, vajjon mit fog szólni? Windsorba kellett mennünk bemutatkozásra. Kissé aggódtam a meglehetősen féltelmes tűzpróba miatt.

Legnyomasztóbb volt azonban az a kötelességem, hogy Károly bácsi elé lépjek. A „bácsi”, ahogy a trónörökös Románia királyát nevezte, roppant módon hatott unokaöccsének életére. Ha róla beszélt, mintha félelem csillant volna szemében.

Ugy döntöttek, hogy előbb Sigmaringenbe kell, hogy menjünk a Hohenzollernnek törzshelyére, ahová várták Románia uralkodóját hogy szankcionálja unokaöccsének választását. Valószínűleg maga a szigorú király határozott így unokaöccsére házasságáról, de akkor ezt nem sejtettem. Illuzióim várában éltem és boldog ártatlanságomban sejtelmem sem volt arról, hogy mindez, ami történt, nem a véletlen romantikus játéka volt.

Mama a látogatásra magával vitte az összes gyermekeket. Dr. X. és felesége sem hiányoztak.

Sigmaringen ez a meghitt városka a nagy forgalom országutjaitól oldalt fekszik. Pompás feudális kastélya évszázadok óta sziklán trónoló sasként tükröződik falaival, kapuival és trónjaival a Duna tiszta hullámaiban. Itt egészen közel a forráshoz még kicsinyke folyó a Duna, de ugyanaz, amely hatalmas víztömegeit mint felséges folyam hőmpolyogteti keresztül a messzi országon, amely fölött hivatva lesz uralkodni valaki, aki innen ebből a várból elszármazik. Keletről nyugatfelé hőmpolyog néhány államon keresztül, a márföldök ezrein át. A Duna egyre szélesebb kötélekkel kapcsolja össze a régit az új óttinnal.

Sigmaringen vidéke változatos és bájos, a sziklás Duna-völgye nagyon szép. Megérkezésünk délutánján sétakocsizást tettünk a völgyben, később Inzighoven községben, amely a család birtoka, tea következett. Inzighoven valamikor kolostor lehetett. Láttam egy lakatlan régi házat, egy templomot és néhány kertet. Egyiket közülök, amelyben alma, körte, barackfák virágjukban állottak, magas fal volt körül.

A téához elsőnek Antonia hercegnő, jövendőbeli anyósom érkezett meg, aki szeretett egyedül kocsikázni és a legrövidebb utat választotta. Nagy kerek asztalnál fogadott bennünket, sőt a csatító falatok terhe alatt szinte roskadozott. Mi, fiatalok nem csináltunk természetesen nagy ügyet a dologból és éveink egészséges éhségével lakmározunk. Baby nővér, magába gyűrte a sok jót, Alfréd egymásután kóstolta a jóízű kalácsokat, míg Mama szeretreméltóan és kedvesen társalogott a családdal. A boldog jelenet fölül meglepő sugárakat árasztott a tavaszi napfény.

A sigmaringeni első fogadásra ma is a mélyszégyen hála érzetével gondolok. A kedves tájkép és a meleg fogadtatás egy család részéről, amely tárt karokkal üdvözölt, fiatal kedélyemre mély hatást gyakorolt.

Fogadásunkra összegyűlt a legközelebbi rokoni kör: leendő apósom és anyósom, a vőlegény két fivére, bácsi és néni, Josefina nagymama is itt volt, Carl Anton megboldogult herceg jószágos özvegye és természetesen Nanda (ez volt vőlegényem becéző neve a családban).

Mint említettem, apósom korának egyik legelbűvölőbb hercege volt. Külsejével, bölcsességével és műveltségével, mint tökéletes világi hatott. Emellett szerény és csodálatosan önzetlen. Csak másokért élt, Ugyszólván teljesen kimerült beteges felesége és nagyothalló öreg anyja ápolásában, akét bensőségesen szeretett.

Mama fölötté nagybecsülte ezt az előkelő karaktert. Azonfelül nobilis műértő volt és mindenkor szeretreméltó csevegő és mély gondolkodó.

Felesége Antonia vagy Antoinette, akét Maria de Gloria Portugalia királynőjének leánya volt, korának nagy szépségéhez tartozott. Ama régi vágású szépség volt, klasszikus vonalakkal, akét önkénytelenül krinolinban képzel el az ember. Görög profilja volt, hosszú, finom kezei és nagyon apró lábai. Lassan, ringó léptekkel járt, a kor utávjaja nem kedvezett az ilyen női alaknak. Szerette az ékszer és a szép tolettákat és jöllehet beteges volt, mindig elegánsan öltözködött. En már csak mint szenvedő asszonyt ismertem, aki csupán a nap néhány órájában volt látható. Kimagasló festői képességeivel tünt ki és jelentős tudást szerzett botanikában, biológiában és természetrajzban.

Sajátos keveréke volt a méltóságnak és a gyermekes egyszerűségnek; büszke és féltékeny és egyoldalú mások megítélésében. Mindazzal, ami szoros egyéni érdeklődésen túl volt, nem törődött. A formák, szabályok és baliteletek mesterséges várában élt és fogalma sem volt egy széles emberi szellemben folytatható életéről. Képtelen volt problémákat megérteni. Sok esztendőre volt szükségem e megfigyelések megállapítására, minthogy természetünk alapvetően különbözött. Csakis a szép tiszteletének és a növények iránti szeretetének területein éreztük magunkat közel egymáshoz. Soha nem mertem általános témákat megpendíteni előtte. Így tehát minden iránt védve, templomának falai között, érzékeny egészségét ápolva élt. Mindenki kiszolgált és kényeztetve.

Nem sokra tudok visszaemlékezni, ami azokban a napokban a Hohenzollern-kastélyban végbement. A jegyesek nem buzgó megfigyelők, csak egymás számára van szemük. De sohasem fogom elfelejteni, Károly király hozzánk intézett pohárköszöntőjét, amely erősen jellemezte őt és mindazt, aminek jönnie kellett.

Miután Vilmos császár Románia királyára mondott pohárköszöntőt és a herceg anyám egészségére, a nagybácsi felemelte poharát és jelentős mosollyal ajkán, a mellette ülő unokafivérére pillantva, mondotta:

— Uritem poharamat a ti mézes napotokra!

Mézes nap!

Nandó elsápadt, keze reszketett, amikor poharát emelte, hogy válaszoljon. E pillanattól kezdve vidámsága mintha eltűnt volna, hallgatag és szórakozott lett és boldogtalanul látszott. Vacsora után félrehívott és nyugtalan pillantásokkal kérdezte:

- Hallottad?
- Mi?
- Azt mondotta „mézes nap”.
- Nem találom benne semmit. Nagyon barátságosnak és jóindulatúnak látszott.
- Nem találom benne semmit? Nem érted, hogy mire gondol?
- Nem akar adni egy mézes hónapot, hanem csak egy mézes napot. Nem törődik mások érzelmeivel. Nála csak a kötelesség és munka számít: évről-évre, napról-napra. A maga számára sohasem érezte a mézes hónap szükségét. A bácsi egészen más, mint a többi ember, csak kötelességet ismer, nem pedig szórakozást. És mindenkitől ugyanezt követeli. Nincs érzelme a fiatalság kívánságai és szükségletei iránt. Amikor államkérdésekről van szó, nem ismer könyörületet. Mindig ilyen volt.

E szavaknál Nandó szemei könnyekkel teltek meg. Nem értettem akkor a kétségbeesését és igyekeztem legjobb képességeim szerint vigasztalni. Ő azonban megisméltette:

- Mindig is így tesz. Majd meglátod! Tréfiá mindig keserű komolyságot jelentenek. Akkor még nem tudtam felfogni e szavak értelmét, még nem ismertem hátterüket. Később megismertem.

A pápa enciklikát készül kiadni a fajvédelem ellen
Mussolini viszont gyakorlatilag is életbe akarja léptetni a fajvédelmet

Róma, július 19. Félhivatalos jelentések szerint az új olasz fajvédelmet a legközelebbi időben átültetik a gyakorlati életbe. Mussolini elhatározta, hogy a belügyminisztérium népszaporodási osztályát fajpolitikai osztállyá szervezi át, amely azonnal hozzá fog látni a gyakorlati fajpolitika inaugurálásához.

Ugyancsak Rómából jelentik, hogy a pápa enciklikát készül kiadni a tulhajtott nacionalista elmélet ellen, amelyben le fogja szögezni, hogy a fajpolitika ellentétben áll a katolicizmussal.

Gondtalan, vidám napok a szabadban, de csak ha Caola Krém használ. A Caola Krém vitamin tartalma megóvjja és megújítja bőrét, megtartja fiatalos rugalmasságát, üde borsónyas puhaságát. A helyes szépségápolás titka: a vitaminus Caola Krém rendszeres használata.

CA-O-LA
VITAMIN FACE CREAM
SKIN FOOD

Helybenhagyta az oradeai törvényszék dr. Reményi Géza harmincnapos vizsgálati logságát

Reményi apóását szabadlábba helyezte a rendőrség

Oradea, július 19. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban hirt aotunk arról, hogy megvesztegetés vádjával letartóztaták dr. Reményi Gézát, az oradeai Dacia Bankház és Menetjegyiroda vezérigazgatóját. Dr. Reményi már régebben megfigyelés alatt állott, mert az a gyanu merült fel ellene, hogy valutaüzérkedéssel foglalkozik. Mivel postai küldeményét figyelték leveleit apóának, Weisz Vilmosnak címére küldötte. Egy ilyen levelet elcsipett az egyik postatisztviselő, amelynek kiadásáért huszezer lejt ajánlott fel a vezérigazgató. A pénz átadásakor az időközben ér-

tesített bünygyi igazgató letartóztatta dr. Reményit és átadta az oradeai ügyészségnek. Ugyanakkor őrizetbe vették apóását is. Az oradeai törvényszék vádtanácsa ma foglalkozott dr. Reményi letartóztatásának ügyével és helybenhagyta a vizsgálóbíró harmincnapos vizsgálati fogságáról szóló rendeletét. A döntés ellen dr. Reményi felfolyamodással élt a táblai vádtanácsához. Apóását, Weisz Vilmost szabadlábba helyezte, miután beigazolódtott, hogy semmilyen kapcsolata nem volt veje ügyleteihez.

Henlein újabb követelése

Válságosra fordulhat a Hodzsa-kormány helyzete

Prága, július 20. A Prager Tageblatt mai számában hiteles forrásra hivatkozva, a szudetanémet párt 14 pontban foglalt újabb követeléseit közli, amelyeket a szudetak minimális feltételeknek minősítenek. Többek között a teljes jogegyenlőség megvalósítását, a népszuverénitás demokratikus elvének biztosítását, a községi önkormányzat kifejlesztését, a közkutatási szociális, egészségügyi és unifikációs kérdések rendezését, nemzetiségi törvényhozás intézményesítését, nemzetiségi szék elkövetés és magasabb bírói fórumokhoz való beosztását, a felső közigazgatási hatóságok nyelvhasználatának szabályozását, az állami átcsoportosítás alkotmányos formában való keresztülvitelét, stb. követelik.

mely csehszlovák katonai mozgósításról szól. A Ceteka ismételten a legnagyobb erővel és nyugalommal szögezi le, hogy Csehszlovákiában semmilyen rendkívüli katonai intézkedések nem történtek. A francia és angol lapok csehszlovákiai jelentések és szemtanúk beszámolóai alapján jelentik ki, hogy a németek által terjesztett hírek nélkülöznek minden alapot, mert Csehszlovákia részéről valóban semmilyen ellenséges katonai intézkedés nem történt.

Prágai körökben rámutatnak arra, hogy a kormány által készített statutum nemcsak a nemzetiségek, hanem a cseh pártok különböző köreibben is elégedetlenséget kelt és lehetségesnek tartják, hogy a parlament összehívása után feloszlatják a házat és új választásokat irnak ki. A Ceteka csehszlovák távirati iroda a következőket közli: A német sajtó támad bennünket mert megcáfoltuk azt a német forrásból eredő hirt,

A tábla is elutasította Szálasi szabadlábbrahelyezési kérését

Budapest, július 19. Szálasi védője 10 ezer pengő kauciót ajánlott fel tudvalevőleg, védenre szabadlábba helyezése érdekében. A tábla ma foglalkozott a kéréssel és arra való hivatkozással, hogy Szálasinak szökéséről lebetne tartani, a kérés teljesítését elutasították. Szálasi nyolc napon belül fellebbezhet a döntés ellen a kuriához. Hír szerint augusztusban sor kerül Szálasi bűnperének letárgyalására.

A zsidó vallástánítás súlyos problémájáról

Irta: Feiseher Lipót

Rég nem merült fel a zsidó vallás tanításának terén annyi nehézség, mint ma. És ez természetes is. Az asszimiláció korszakában nem létezhetett hasonló probléma. Az u. n. maradt zsidóságnak nem voltak nehézségei: ez megmaradt a chéder és a jesiva régi formáinál. Ezek maradtak a nevelés és a tanítás főintézményei. A világi tárgyakkal egyáltalán nem törődtek; ha igen, egy akkor is oly csekély mértékben, úgy hogy ez semmilyen zavart nem okozhatott berkeinkben.

Az u. n. haladó zsidóságnak szintén nem voltak súlyosabb problémái. A modern szülő beadta gyermekét a nyilvános elemibe, majd pedig a gimnáziumba és nem fájt neki különösen, hogy a zsidóság ismertetésére ott csupán a heti 1-2 hittanóra jutott, mert a „modern” szülő amúgy sem lelkesedett a zsidóságért. Nem bánta, ha gyermeke mint „am iacrec” nő fel, mert tudta, hogy ez nem fog akadályt képezni abban, hogy a zsidóságtól függetlenül ideálját elérje.

Az évtizedek folytán azonban nagyot fordult a világ sora és ezen változások a zsidó tömegeket sem hagyhatták érintetlenül.

Az egyre súlyosbódó életkörülmények hatása alatt az ortodox zsidóságnak is lassan meg kellett győződnie arról, hogy a chéder és a jesiva rendszer mellett, sebtiben szervezett, felületes felkészültség nem nagyon elegendő az élet nehéz küzdelmeinek megvívásához; másrészt pedig az államtörvények is egyre magasabb képzettségekhez köthették a különböző foglalkozási ágakat. Ennélfogva a konzervatív zsidóság nagy része is kénytelen volt gyermekei számára oly intézetekről gondoskodni, amelyekről azt várta, hogy azokban a vallásnak és az életnek követelményei egyaránt szem előtt lesznek tartva. Így keletkeztek azután a különböző típusú zsidó elemi és középiskolák.

De nemsokára meggyőződhetek arról, hogy ezen iskolákban már korántsem uralkodhatna a zsidó tárgyak szuverén módon, hanem kénytelenek voltak azon szűk keretek közé helyezkedni, amelyek számukra az állami közoktatási törvények kijelölték! Így keletkezett azon súlyos probléma, amelyet a mai napig nem sikerült még megközelítően sem megoldani.

A chéderben és a jesiván az egész nap a zsidó tárgyak rendelkezésére állott és még akkor sem lett minden növendékéből egy igazi „ben-tóra”; a zsidó elemekben és középiskolákban pedig a világi tárgyak követeltek maguknak a diáknak teljes idejét és energiáját! Mit lehet tehát tenni, hogy a zsidó tárgyak legalább félig-meddig megfelelő óraszámot kapjanak?

A hasonlóan súlyos a probléma az u. n. haladó zsidóság körében is.

Mindaddig, amíg ezen zsidóság az asszimilációt tekintette a zsidókérdés megoldásának, könnyű szívvel mondott le a zsidó ismeretéről, mert az asszimiláció eszméjében bő kárpótást véltek látni. De most, amidőn úgy látja, hogy ezen irány csődöt mondott, érzi, hogy az ifjuság lelke nyers, bárdolatlan, anyagias és önző lesz, ha a vallás moráljával nem lesz körülvértve, ha magasabb ideái nem fog szeméi előtt lebegni.

Miért is a haladó zsidóság is egyre hangsúlyosabban követeli, hogy az ifjuság több tudást és alaposabb kiképzést nyerjen a zsidó tárgyakban.

De hogyan és mikor?

A mi vallásunkat nem lehet egy vékony katekizmusba szorítani. Mőzes öt könyvét csak kell minden zsidó fiúnak tudnia. Még pedig kommentárokkal, mert különben félreérti a szöveget. A próféták könyveit meg akarja ősmerni. Hol van még a Misna és a Talmud és a gyakorlati élet szempontjából a legfontosabb: a Sulchan Aruch, legalább dióhéjban. Aztán hogy lehet valaki öntudatos zsidó, anélkül, hogy őseinek történetét ismerné? Mindennek előtte pedig imáinkat kell megértenie annak, akit vallásenkölcsei alapján akarunk nevelni!

És mindezen rengeteg anyag ó-héber nyelven van megírva! Tehát vagy a nehézkes fordítási módszerrel kell azokat megérteni, vagy pedig a héber nyelvnek előzetes elsajátítása révén. Sem így, sem úgy nem csekélyeség, de azért feldolgozható volna az anyag, ha megfelelő idő állna rendelkezésére. De ezzel szemben mi a tény?

Tény, hogy a középiskolákban — főképp ezek esnek latba — a törvényesen előírt tanítási idő átlag heti 30 óra rug. Naponta tehát 5 órán (8-1-ig) ülnek a diákok az iskolában. Ezen 30 óra 10-16 kötelező tanfolyam között van a törvényes előírás szerint felosztva. Vannak tárgyak, amelyeknek a törvény heti 4 órát ír elő, vannak, amelyeknek csupán heti egyet. A hittan számára heti 2

óra van kijelölve. Itt aztán a leküzdhetetlen nehézség. Mert a mi zsidó hittanunknak legalább heti 12 óra kellene! Tegyük fel, hogy sikerül a törvényes 2 órát ugyanannyival megtölteni és a vaskeretű órarendbe behelyezni. De ez még mindig nevelésesen kevés az említett rengeteg anyaghoz képest!

Jóindulatu laikusok és különböző testületek azt hiszik, hogy a hittan tanításának módszerében vagy a tananyagbeosztásban van a hiba és rengeteg gyűlések és hosszú elméleti viták után újabb és újabb tananyagbeosztásokat készítenek és nem képesek megérteni, hogy nem ezekre, hanem több tanítási időre van szükség!

Ellenben egy pillanat alatt átlátta a helyzetet Ussiskin.

Azt hiszem 1927-ben látogatta meg Ussiskin Timisoarát. Az akkori rendezőség jónak látta, hogy én is időközönként a nagy vendéget, még pedig héberül és hogy boldogítsam a héberért rajongó órag urat annak kiemeléseivel, hogy Transzilvániában Timisoara zsidósága volt az első, amely iskoláiba az élő hébernyelvet tanítását bevezette.

A megbeszélésnek eleget is tettem. De a komoly Ussiskin, aki nem szokott frázisoknak bedőlni, egyszerűen közbeszólt és nekem szegzeve a fegyvert, kérdezte:

— És heti hány óra van az Önök gimnáziumában a héberre és a hittanra: beállítva?

— Mindkét tantárgynak heti 3-4 óra van száma — válaszoltam meglepetten a nemvárt, velejére tapintott, szakszerű kérdésre. Erre Ussiskin komoran csak annyit mondott: „Kimdumanni, ki micion tée Tóra

vló mi-Timisoara!” (Azt hiszem, hogy Olomból fog kiindulni a Tan és nem Timisoaráról!)

Bármily nehéz és fájó is, de végre egyszer mégis meg kell mondanunk az igazat, hogy a kérdés csupán nagy áldozatok árán oldható meg! De mivel ezen áldozatokat az iskola, mint olyan, nem hozhatja meg, mert a nagy tömegeket nem lehet áldozathozatára kényszeríteni: ennél fogva ezt azon egyeseknek kell megtenniük, akiknél a zsidóság életkérdés és nem tures frázis. Azokból a délutáni órákból, amelyek általában a rengeteg iskolai lockék elkészítésére, nyelvek tanítására, sportra, szórakozásra, pilhérsre vagy sétálásra vannak száma: egy darabot irgalmatlanul ki kell hasítani, hogy a gyermeket ezen időben a zsidó tárgyra taníttassuk. Ezt meg kell tenni még akkor is, ha tudjuk, hogy ezen tulerőtetés a gyermek testi fejlődésének rovására is megy. És épp ez a legnagyobb áldozat. Természetes, hogy ezen külön tanításiért az anyagi áldozat hozatala is a szülőre hárul. Hasonló módon kell a karácsonyi, husvéti és különösen a nagyvakációt is kihasználni, amely vakációk együlttve több mint 3 hónapot, tehát egy negyedét tesznek ki.

A mai adottságok mellett ez az egyetlen megoldás, amely a gyakorlatban sokkal nehezebben vihető keresztül, mintsem az ember hinné. Epp azért hősök azon szülők és hősök azon gyermekek is, akik ezen sok lemondással és nagy energiakifejtéssel járó áldozatokkal élveken keresztül, vasitartással és könyörületlen önfegyelmezőssel zsidóságukért meg tudják hozni. Ne felejtsük azonban el, hogy mindig is nehéz volt zsidónak lenni és hogy őseink zsidóságukért sokszor még életüket is képesek voltak feláldozni. Viszont az is kétségtelen, hogy ezen áldozatkész szülők áldozatkész gyermekeiknek meg is lesz évek múlva a jól kiérdemelt jutalmuk: mivel emberekké és emellett tanult és jó zsidókká fognak fejlődni és ők fogják a jövő zsidóságának díszét képezni.

és Hlavay igyekszik megnyugtanni, 6 kisérle 6t az öltözöbe.)

Lazar Cornel dr, a Ripensia elnöke: Ilyen szép játék után miért volt szükség erre az incidensre?! Ezt nem vártam a Ferencvárostól. A mérkőzés meg fogják óvni a folyósótörténetek miatt.

Balázs mérnök, a Ripensia ügyvezető igazgatója: Rendkívül fel vagyunk háborodva, az hiszem jogosan, mert ami Bindeával történt, az közönséges bosszu műve. Illegálisan tiltakozni fogunk a KK bizottságánál és megfelelő szankciókat kérünk a jövőre. Egyben büntetőjogi feljelentést teszünk a magukról megfélemlített játékosok ellen.

A fentiekhez kommentárt fűzni felesleges. A Ripensiat amikor a pályára lépett, a szünetben és a mérkőzés végén is kifütyülték. „A timisoarai csapat nem szolgált rá, mert valóban uriasan és fair módon küzdött” — állapítják meg a pesti lapok. A flütykoncert és az inzultus megtorlás akart lenni a Bucarestben pályára dobott három limonádés üvegért. A Ripensia kérte a Ferencvárosi törlesztést a KK mezőnyéből. A KK bizottság biztonnyal figyelemmel lesz arra is, hogy a Zsidonice két héttel ezelőtti budapesti szeptemberkor egyik játékosát követel fejbeverték, hogy azt elöntötte a vér.

Csak röviden...

A Franciaország körüli kerékpárverseny 9-ik szakaszát végre francia nyerte Fréchaud személyében, 2. Mollo olasz, 3. Magne francia. Az összesítésben továbbra is a belga Verwaecke vezet.

A Venus és Victoria után a Sportul Studentesc is meghívást kapott Csehszlovákiába. A kassai egyesületek kombinált csapataival játszanának a bucaresti diákok.

Az angol bajnoki atlétikai verseny legnagyobb érdeklődéssel várt számában az angol Wooderson hatalmas fölényrel győzött egy mérföldön. Ideje 4:13.4 p. Az olasz Becchi negyedik lett 4:18.2 p idővel.

SPORT

A Ferencváros—Ripensia mérkőzés utójátéka:

Bindea félóra verték az öltözöben!

Példátlan botrány játszódott le a Ferencváros—Ripensia mérkőzés után. Amikor a Ripensia játékosai a folyósókon végigmentek és öltözőjük felé tartottak, eddig még tisztázatlan körülmények között Bindea a Ferencváros öltözőjébe került, ahol páratlan inzultusra került sor. Bindea néhány alapos ütést kapott a fejére, szájára és a mellére, úgyhogy vértől borítva, eszméletlenül került ki a Ferencváros öltözőjéből.

A botrány annyira váratlan volt és hirtelen jött, hogy annak pontos lefolyása egyelőre homályos. Állítólag a szűk folyosón, amely a pályáról az öltözők felé vezet, valaki az arcába ütött Bindeának — írja a Nemzeti Sport.

Ifj. Lazar Cornel, a Ripensia elnökének fia így mondotta el a szemei előtt lejátszódott esetet:

— Játékosaink közül elsőnek Bindea igyekezett a fűrdőbe. Közvetlen utána három ferencvárosi játékos hazaát, akik közül Hádat és Korányit ismertem meg. Utánuk

Hlavay edző és azután elvegyülve a Ferencváros és Ripensia játékosai. Abban a pillanatban, amikor Bindea a ferencvárosi öltöző elé ért, Háda a fejénél fogva elkapta és berántotta. Ekkor szempillantás alatt több ferencvárosi játékos az öltözőbe ugrott, az ajtót magukra csukták és Bindea leteperték a masszópadra, ahol ütlegelni kezdték. Bindea először segítségért kiáltott, majd az ütések zuhataga következtében elvesztette eszméletét. Ekkor mi, a Ripensia vezetőségi tagjai és több játékosunk benyomultunk a Ferencváros öltözőjébe, mire az ütlegelést abbahagyták. Bindea összeesve, eszméletlenül találtuk, orrán-száján folyt a vér. Ölbekaptuk, befutottunk vele a mi öltözőnkbe, ahol lemostuk róla a vért. Autót hozattunk és bevittük a Gellért-szállóba.

Néhány további nyilatkozat:
Háda: Amikor bejöttem az öltözőbe, amikor Bindea már itt ült a padon.

Melly dr, a Ferencváros ügyvezetője: Valaki megütötte Bindeát, a büntést majd megköveteljük. Kár erről többet beszélni... (?)
Hlavay edző arra a vádra, hogy Toldi és ő is résztvettek az eseményekben: A mérkőzés után bementem a pályára, karanfogatam Toldit, akinek a másik oldalán a szolgálatban levő rendőrszt jött. Barátságosan beszélgettünk egymással, mi mentünk utóljára le s amikor a folyósóra értünk, már minden lezajlott. (Kissé ellentmond ennek a nyilatkozatnak a Nemzeti Sport pár sorral feljebb közölt jelentése, hogy Toldi valmiért dühös

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közléssel egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelégés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóhelyeg mellékelve van.

Bármilyen képviselőt kereskedelmi cikkekben elvállalok. Bejegyzett ügynökségi irodám van. — Üszekötötésem az egész országban megvan. „Garancia” jelégére a kiadóba.

Bérbéadó: Fővonalon lévő ardeali városban, elektromos erőre berendezett, rentabilis, modern cserép és téglapros üzemben. Ajánlatokat „Családi-ok” jelégére a kiadóhivatal továbbítja.

Cserébe adnám IV. elemista fiamat iskolai szezonra vidékinek, aki beküldi gyermekét Oradeara tanulni. Ort. kóser ház elengedhetetlen. Ajánlatokat az Uj Kelet fiókkiadóhivatala Oradea, Str. Millerand 4 továbbítja.

Előkelő fodrásszalom megyeszékhelyen keres lehetőséget zsidó manikűrösianyt azzanorra. Kezdő fizetés 2000 lejtől. Ajánlatokat „Elsőrendű munkaező” jelégére a kiadóhivatalba.

Felnőttest, vagy iskolásat elfogad Oradean izr. kétszemélyes uricalád, fűrdőszoba- és zongorahasználattal, tanítással is, kártes, modern házban, közel az iskolákhoz, ellátással vagy anélkül. Berger Antalné Oradea, Str. Xenopol 5.

BalazsFen autobuszállomás mellett megnyitott új ortodox bodega. Közel a ligethez és plachoz. Szíves támogatást kér Mermelstein, Str. Traian 2.

Pótvizgára, felvételi vizgára sikerrel készült elő, angol, francia, román nyelvelőlet ad nyelvszakos tanárjelölt. Megkeresések a kiadóba „Pedagógus” jelégére.

Fakereskedő keresi háziasan nevelt úrléány ismerettségét házasság céljából, hozomány szükséges. „Csak röviden” jelégére a kiadóba.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

AZ URANIA MOZGÓ MÜSORA:

Hétfő, kedő, szerda:
A csalogány dala. A világhírű Alpár Gitta egyetlen filmje, melyben a művésznő szebbnél-szebb dalokat énekel.

A ROYAL MOZGÓ MÜSORA:

Mától! Általános közkívánatra visszahozta az év legnagyobb zenés filmjét Jean Macdonald és Allan Jones legszebb filmje a Tarantela.

AZ OPERA MOZGÓ MÜSORA:

Hétfő, kedő, szerda:
Premier: Vészjel. Szenzációs kalandorfilm. Fősz.: Reginald Denny és Frances Drake.

A CAPITOL MOZGÓ MÜSORA:

Premier! Egy jelentéktelen asszony. Oscar Wilde világhírű regénye filmen. Főszereplők: Gustav Gründgens, Kathe Dorsch, Marianne Hoppe. Hírdőben Magyarország—Sváje világbajnoki futballmérkőzés.

A MUNKAS MOZGÓ MÜSORA:

Július 11—26-ig gépezeralés miatt szünet. Július 27-től augusztus 1-ig a szezon legnagyobb sikerült filmje: Lukrécia Borgia. Monumentális történelmi filmszáger. Műsor előtt három premier színes Sily Sámpona és Híradó. Helyárok 10 és 12 plus 5 lej.

A SELECT MOZGÓ MÜSORA:

Hétfő, kedő, szerda:
Gyilkosság a nyílt tengeren. Szenzációs detektívdráma, főszerepekben: Lida Barrowa, Willy Birgel, Albert Schönhals.

A THALIA MOZGÓ MÜSORA:

I. Adó Paris. Lily Pons, a világ leg híresebb énekesnője a főszerepben. II. Jönnek az indiánok. A legizgalmasabb cow-boyfilm. Harc a szalpválzásokkal. Georg O'Brien.

AZ EDISON MOZGÓ MÜSORA:

Hétfő, kedő, szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap: Parádés világvárosi premiem műsor: I. Stan és Bran a menyországba megy. Boris Karloff, a rejtelmek urának legújabb grandguignója: A halál megbosszul. Borzalom, rettegés és szenzációk filmje. III—IV. Mickey Maus és híradó.

Időjárás
glai Intézet
kező időjárás
váltakozó fe
áramlás, tov
zivatarkok. M
mérték.

Leányk
ási rendőrs
a rendőrség
jutott. A be
érdekében eg
sággal. Öss
Bucovinában
az utóbbi id
jelenték.

Nagy
országban a
Athénből je
alrik néhat
Görögország
tisztelőtlkre
ték ma a kő
metet mondo
ért, amiben

Ellenőr
eláruló hel
egészségüg
désel nyom
helyeit ellen
ság mentesi
től. Az egé
zett korren
kialátása az
kártják be a

Fáradt, borogatás

Láthat
háboruban.
tonatiztek,
nak, jelent
bombavető
arcvonalakon
is látná vag
szerre csak
nak a maga
A különös g
tették Kinán
jalkoznak a
utóbb a nan
hozták oly s
várakozó z
pusztították.
sorra bombá
lyek nem v
semmit. Alil
vastag üvegi
repülnek, n
készzüléssel
nagybör mag
számítja ki
és így telita

— Szapp
von legősbb
rofon segíts
ban Emil B
got. Elete v
találásának
kötött nőt
aróvidáru tiz
met kevésbé
ának a tit
mikus labor
fitteni tartó
Müller: Abr
amelynek k
lamossággal
Elsőheti ker
relaisat, dró
szappanládá
tő eszközeit.
bi telefon ö
zeum örzött
helyezett a
reszte egy
hogy a fém
érinthetete
tokkal kött
hoz kapcsol
kat nyitotta
ban is rezg
képpen fels
re, a két lá
első emelet
hetett, amit
kal később
amelyet a n
liner óriási
val. Sohase
nyelvel. Tök
ökéletesítet
Mió szerke
szokrofonna

HIREK

Időjárásjelentés. A bucaresti Meteorológiai Intézet jelentése szerint mára a következő időjárás várható: Emelkedő légnyomás, váltakozó felhőzet, enyhe északnyugati légáramlás, további hűsülődés, esők, helyenként zivatarok. Ma délelőtti a fővárosban 23 fokot mértek.

Leánykereskedőbanda nyomába jutott a rendőrség. Bucarestből jelentik: Iasiban a rendőrség leánykereskedőbanda nyomára jutott. A banda tagjainak nevét a nyomozás érdekében egyelőre nem közölték a nyilvánossággal. Összeköttetései voltak a bandának Bucovinában és Transzilvániában is, ahonnan az utóbbi időben több fiatal leány eltűnését jelezték.

Nagy szívéllyességgel fogadták Görögországban az odaérkezett román diákokat. Athénből jelentik: Azok a román tanulók, akik néhány hetes tartózkodásra érkeztek Görögországba és résztvettek a különböző, tiszteletükre rendezett fogadásokon, felkeresték ma a közoktatásiügyi minisztert és köszönetet mondtak neki azon szép fogadtatásért, amiben részüket van.

Ellenőrzésnek vetik alá az élelmiszer-előállítás helyeket. Bucarestből jelentik: Az egészségügyi minisztérium szigorú intézkedései nyomán az élelmiszer-cikkek előállítását helyi ellenőrzésnek vetik alá, hogy a lakosság mentesítve legyen esetleges mérgezőeséktől. Az egészségügyi felügyelőségekhez intézett körelelet szigorú szankciókat helyez kilátásba azon bűnösek számára, akik nem tartják be az intézkedéseket.

Féradi, kimerült: Lemosás, borogatás: Valódi Dianával!

Láthatatlan bombavetőgépek a kínai háborúban. Japán magasrangú szakértők katonatisztek, akik most Sanghajban állomásoznak, jelentik, hogy a kínaiak láthatatlan bombavető repülőgépekkel kísérleteznek az arcvonalakon. Anélkül, hogy a gépeket bárki is látna vagy hallaná motorjaik zúgását, egyszerre csak nagyteljesítményű bombák hullanak a magasból a legváratlanabb helyeken. A különböző gépeket állítólag az oroszok szállították Kínának. A kínai hadijelentések is foglalkoznak a láthatatlan gépekkel, melyek legutóbb a nankingi japán repülőállomást bombázták oly sikerrel, hogy az ott olajfeltelekre várakozó tizenkét japán repülőgépet el is pusztították. Ugyanezek a láthatatlan gépek sora bombázták a japán hadihajókat, melyek nem védekezhetnek, mert nem látnak semmit. Állítólag a gépek, kivéve a motort, vastag üvegből készülnek s nagy magasságban repülnek, ráadásul pedig olyan bombavető készülékek vannak ellátva, amely a legnagyobb magasságból is teljes bizonyossággal számítja ki a lehajítandó bomba esési szögét és így telitalálatot eredményez.

Szappanládától — telefonig. A telefon legelső alakját Bell fedezte fel. A mikrofon segítségével működő telefonnal azonban Emil Berliner ajándékozta meg a világot. Élete valóságos regényes káprázat kiállításának látszik. Igen szűkös viszonyok közt nőtt fel, nyomdász-mesterséget tanult. Rövidára tisztelettel dolgozott, de az üzletmenet kevésbé érdekelte, mint az áru előállításának a titka. Később Newyorkban egy kémikus laboratóriumába került, mint laboráns. Itteni tartózkodása alatt ismerkedett meg Müller: Abriss der Physik című munkájával, amelynek különösen az akusztikával s a vilámmal foglalkozó fejezetét érdekelte. Elsőhíti keresetéből néhány battáriát, egy relaiszt, diót s galvanométert vesz s egy szappanládába szereli első kísérletét szolgáló eszközökkel. Ez a híres szappanláda a későbbi telefon őse, ma az amerikai nemzeti múzeum őrzött kincse. Berliner egy fémlapot helyezett a szappanláda fenekére s fölé keresztbe egy fémrudat úgy erősített meg, hogy a fémrud közepén áthaladó csavar érintkezhetett a fémlappal. Az egészét drótokkal kötötte össze, amelyek a battériákhoz kapcsolódtak. Mikor azután a battériát lekapcsolta s zárta, ugyanakkor a fémlapban is rezgést idézett elő. Egy másik hasonlóképpen felszerelt ládát levitt az első emeletre, a két ládát dróttal összekötötte s íme az első emeleten — ha halkán is — hallani lehetett, amit ő a padlásról beszélt. Nem sokkal később feltalálta a szépporos mikrofont, amelyet a mai napig is használnak. Emil Berliner óriási összegeket keresett a találmányával. Sohasem elégedett meg elért eredményével. Többek között Edison fonográfját is összehasonlítta, összekapcsolva a híres feltaláló szerkezetét az általa megkonstruált mikrofonnal.

Nyilvános botrányokozásért hathónapi fogházra ítélték a lengyel hóhért

Varsó, július 19. A lengyel rögtönítélő bíróság tegnap hathónapi fogházra ítélte Cazimir Cutierskyt, a lengyel állami ítéletvégrehajtót. A hóhért nyilvános botrányokozásért ítélték el és azonnal le is tartóztatták.

A botrány, amiért a lengyel hóhért ilyen gyorsan és súlyosan elítélték, az elmúlt héten játszódott le a varsói főpostán. A hóhért interurbán telefonbeszélgetést folytatott Krakóval, amely hat percig tartott. A hóhért kétségbevonta ezt és azt vitatta, hogy csak három percig beszélt. Heves vita kezdődött a telefonkezelővel és amikor már nagyon durva volt a hóhért, beleavatkozott a vitába a telefonszolgálat egyik férfi alkalmazottja is. A vita itt már verekedéssé fajult, hívták a rendőrt, aki az ismeretlen verekedőt elő-

állította a rendőrségen. Ott derült csak ki, hogy az állami hóhért a botrányokozó.

A lengyel lapok most felelevenítik azt a botrányt, amely pár héttel ezelőtt zajlott le a hóhért körül. A hóhért fizetésjavítást kért és nem kapta meg. Legutóbb kellett volna halálós ítéletet végrehajtania Kwarky utonállón, de nem volt hajlandó felkaszni az elítéltet, amíg a fizetésjavítást meg nem kapja. Amikor tudomására adták, hogy a fizetését csak a törvényes uton emelhetik, tudomására adta a bíróság elnökének, hogy az ítéletet nem hajtja végre. A kért fizetésjavítást még nem kapta meg Cazimir Cutiersky, új hóhért még nincs a lengyel államnak és így az utonállót még nem is akasztották fel.

Elítélt városi tisztviselő. Sibuból jelentik: A sibui törvényszék most tárgyalta Andrei Aurel Maurer városi tisztviselő büntetőjét, aki a primária részéről hagyatéki leltározással volt megbízva és hét éven át meg nem engedett tálksákat és díjakat szedett az érdekeltektől. A törvényszék hathónapi fogházbüntetéssel sújtotta.

Béremelést kértek a cluji építőipari munkások. A cluji építőipari munkások a közszükségleti cikkek árainak emelésére való tekintettel ötszázalékos béremelést kértek a munkaadói szervezettől. A béremelés ügyében a tárgyalásokat a közeli napokban tartják meg.

Nyarálaskor gondoljon a Keren Kajemetre, használjon vakációs kisperselyt!

Akadálytalan utazás a csehszlováki fűrdőhelyekre. Póstyén fűrdőről értesülünk, hogy a riasztó hírekkel ellentétben a fűrdővendégek számában csökkenés nem állott be. A hivatalos fűrdőbiztonság június 20-án 11.128 látogatót jelent, ezzel szemben a múlt év ugyanazon szakában a látogatók száma csak 10.465 volt. Az elővigyázatos és finomérzékű Angliát 101 fűrdővendég képviseli, ami mindenestre a bizalom jele. A naponta beérkező fűrdővonatok állandóan újabb vendégeket hoznak. Amióta Póstyén az új Trans-Európa repülővonalba bekapcsolódott, a repülőközlekedés lényegesen fellendült. A London—Póstyén közti légvonal — csupán egyszeri leszállással Prágában — 5 óra alatt lesz a repülőgépek által lebonyolítva. A júliusban megtartandó golf- és teniszerenyeken (Közép-Európa Kupa), valamint a nemzetközi bridgeversenyeken való részvétel jelentkezőek nagy száma mindenképpen az idény nyugodt lefolyása mellett szól. Külön attrakcióként a fűrdővendégek részére a póstyénköri pisztrángdús vizeket bérebevétték. Barátaink és olvasóink Póstyénből érkező közlései szerint mindazon betegek részére, kik a számukra oly fontos fűrdőutazásukat politikai okokból eddig elhalasztották, elérkezett az idő, hogy mindenképpen kellemes és nyugodt- nak ígérkező gyógykezelésüket immár megkezdjék. Mindezeket összegezve, beigazolást nyert az a tény, hogy a rheuma mégis csak erősebb az indokolatlan félelemnél.

Aggkori nyugdíj Amerikában Newyorkból jelentik: A washingtoni Social Security Board hivatalos jelentése szerint az aggkori biztosítás ügyeit intéző hivatal több, mint 39 dolgozót tart nyilván Ennyi embert véd a társadalombiztosításról szóló új törvény, ennyien számíthatnak szerény nyugdíjra, ha 65. évüket betöltötték. Mint a hivatalos jelentés mondja, május végéig több, mint 151 ezer esetben folyósított járadékot a hivatal. A járadékok összege 5'055.560 dollár. A társadalombiztosítási tanács véleménye szerint az átlagos nyugdíj, amit a biztosított munkások kapnak havonta 26 dollár 57 cent lesz. A biztosított munkások száma májusban pontosan 39 millió 106.321 volt.

Véletlenül mellé lötte magát. Budapestről jelentik: Nőszner Oszkár pezsgőgyáros inasánál: Burit Ferencnél megjelent látogatón Kocsis Károly magán-tisztviselő László nevű 14 éves gimnázista egy véletlenül nyitvalevő fiókra pillantott, melyben az inas revolvere volt. A kisdíák elővette a fegyvert, játszani kezdett vele s amikor Burit ki akarta venni kezéből, a revolver elsült és a golyó Kocsis László mellébe fűródött. Az előhívott mentők a súlyosan sérült fiút kórházba szállították. Az eljárás megindult.

Nyarálása alkalmával gyűjtsön a Keren Kajemetre a vakációs kisperselyben!

Megrongálták a szegedi szabadtéri színpad díszleteit. Budapestről jelentik: A szegedi szabadtéri játékok rendezősege feljelentést tett ismeretlen személyek ellen akik a szabadtéri játékok díszleteit súlyosan megrongálták. A rejtélyes rombolók hajnaljában juthattak be a körülfűrt Dóm-térre, hol az ember tragédiája és a Bizánc hatalmas méretű díszleteit éles késekkel összehasogatták. A rendőrség feltevése szerint lehetséges, hogy részeg emberek művéről van szó, de az is elképzelhető, hogy valaki ilyen módon akart valamiért bosszút állni. Az esetleges további rongálás megelőzésére fegyveres őrség ügyel a Dóm-tér díszleteire éjszakánként.

Cadum kenőcs pattanások ellen

Cadum kenőcs enyhíti és meggyógyítja a gyulladást és irritációt és nyugodt álmat biztosít mind azoknak, akik sokat szenvedtek bőrbajban. Azonnal megszünteti a viszketegséget. Sok szenvedőnek veheti elejét, ha idejében használja a csodás szer, amely rendkívül hatékony kitérés, pattanások, sebek, csalánkiütés, rüh, ötvaz, fekély, hólyagok, aranyér, bőrhámítás, karcolás ellen.

Bíróság elé utalták a Birunja szövetséget sikkasztó képviselőit. Bucarestből jelentik: A bucaresti vizsgálóbíró tegnap bíróság elé utalta Max Kiczles és Victor Stacoiu nevű egyéneket, a Birunja szövetséget képviselőit, valamint Rizescu mérnököt, az alkoholmonopólium cluji igazgatóját és Gh. Ciortant, a lerakat raktárnokát, akik több ezer alkoholliter csomagolásához szükséges fadoboz feladását hamisított vevénnyel igazolták és így három millió lejt vettek fel.

Orvosi hír. Kepesné dr. Westfriedl Rozália fogászati rendelését megnyitotta. Calea Regele Ferdinand 16.

Rövid belföldi hírek. Bucarestből jelentik: Tegnap tűz ütött ki az Eliade utcában. A Sicio kátrány-, aszfalt- és szappangyár, valamint 12 szomszédos épület leégett. A kár igen nagy. — Poizan Gh. mozgópostás Craiova és Bucuresti között a vonaton rosszul lett és meghalt. — Iasiban Tasia Gheorghiu asszony anyja sírján öngyilkosságot követett el. Tettenék oka: nyomor.

Jószívű olvasóink figyelmét újból felhívjuk Wolfleb Jónás mindkét lábára hadirokkant sokgyermekes családapára, aki családijával együtt a szó szoros értelmében az éhhalálnak van kitéve. Aki teheti, küldjön valami adományt Wolfleb Jónás Icolud-Mare, jud. Someș címre.

Augusztus 15-ig szünetelnek a teadélutánok. A Zsidókórház és Nőegylet vezetősége a szokásos heti teadélutánokat augusztus 15-ig beszüntette.

Meghívó

Július 20-án veszi kezdetét a Merkáz Hánoár által megrendezett köztársasági Mo-sává, amelynek keretében résztvesznek a Há-somér Hácáir, Hánoár Hácóni, Hábonim, valamint a B'ni Avodá szervezettek.

A tábor Somesul Rece-n, Clujtól 33 km-re, hegyek között, gyönyörű helyen kerül el. Több, mint 400 ardeali ifju vesz részt a tá-borban, akik Ardeal különböző városaiól gyűllekeznek össze.

Vasárnap, július 24-én lesz a tábor hivata- los megnyitása, amelyre ezuton hívjuk meg Ardeal összes cionista helyi csoportját, vala- mint mindazokat, akik érdeklődnek táborunk iránt.

Kincs Lipót sk. elnök. Jakobovits Gidál sk. titkár

A jó orvos nyole fő-tulajdonsága

Dr. Robert Hutchison, a Royal College of Physicians igazgatója s a Lancet című nagy angol orvosi lapban felsorolja a jó orvos 8 főtulajdonságát. Ezek a következők:

- 1. Jó egészség.** Nem szükséges atétának lennie, de szívós természetű legyen, hogy ellenálljon a fáradságnak és a fertőzésnek.
- 2. Jó szerencse.** Ez a boldogság és siker egyik fő tényezője. Szerencse a szűlők, az anyagi körülmények és mindenekfelett a feleség megválasztásában. Kemény munkával és türelemmel a szerencsét is pótolni lehet.
- 3. Ész.** Nem szükséges, sőt veszedelmes, ha az orvos túlságosan okos. De azért az éssznek is fontos szerepe van.
- 4. Szorgalom.** Az álhatalos, nem kapkodó és nem lusta majdnem teljesen pótolja az okosságot.
- 5. Lelelgyensúly.** Ez a legfontosabb az orvos számára.
- 6. Igazságérzet.** Elsősorban a páciensekkel, azután kollégákkal szemben. A tisztességes vetélkedés megengedett dolog, de nem szabad semmiből tisztességtelen előnyt húzni.
- 7. Szépérzék.** Az orvosi életben sok a csunya és szennyes dolog. Eppen ezért szüksége van az orvosnak fejlett szépérzékre, hogy ezeket ellensúlyozza.
- 8. Humor.** Ez teszi elviselhetővé a pácienseknek s még inkább a páciensek rokonainak a zsembeskedéseit. A humor megóv az orvos két főbűnétől is: a fiatal orvos elhanyagoltságától és az öreg orvos fontoskodásától.

Életerejének biztosítására.

elsősorban meg kell akadályozni, hogy mérgező salakok szervezetében felhalmozódjanak. Mindenkinél tekintettel kell lennie arra, hogy a húgysav, urea, oxalsav, cholesterol lerakódása a szervezetben, csökkenti az életerőt és a legsúlyosabb megbetegedéseket okozhatja.

URODONAL BIZTOSÍTJA EZEN MÉRGEK TÖKÉLYES ELTÁVOLÍTÁST.

Ha egy német Orvosi vizsgálat megállapítja, hogy a húgysav, urea, oxalsav, cholesterol 25% alatt van.

A világ legismertebb tudósai ajánlják ezt a gyógyszert.

URODONAL

megakadályozza a túlzott-húgysav-képződést.

Kapható: Gyógyszertárakban és Drogeriákban

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBIZHATÓ MÁRKA

